

Môjmu mestu

Kde si Topľa a Radomka
spolu ruku podávajú,
nízke kopce nad nimi si
už stáročia rozprávajú,
že v údolí, kde Veterník
nad riekami hlavu kloní,
žil raz Geralt, pastier oviec,
čo sa rozhodol žiť pod ním.

Prvý šoltýs a pár rodov
osadu tu založili,
pásli ovce, siali zrno
a kraj tento zveľadili.
Šemšeiovci, Szirmaiovci,
Báno, ba i sám pán kráľ
striedali sa a čas plynul.
Kto by ich dnes pamätal?

No žili tu ľudia práce,
roľníci a pastieri,
tí tvorili históriu,
niesli rokmi dar viery.

Mesto rástlo a spolu s ním
otcovia, deti i mamy
stavali si tu svoj domov,
Bohu budovali chrámy.

Sto rokov nám osud doprial
nazývať sa okresom,
rozhodol však – zostanete
malým, skromným mestečkom.

A tak prácou svojich rúk

sa všetci svorne živíme,
pečieme chlieb, šijeme,
tu svoje deti rodíme.

Topľan zanôti nám piesne,
keď na duši smutno je,
že mnohí z nás nachádzajú
prácu iba v cudzine.
No keď deti zahrajú nám,
nádej späť sa navráti,
že sa naše milé mesto
v budúcnosti nestratí.

Veď nad ním bdie mohutný dub,
lev mu strážiť pomáha,
by sa nazmar nezmenila
žiadna naša námaha.
By nám nechýbalo zdravie,
peňazi tiež bolo dosť,
priateľstvo a láska aby
boli u nás denný hosť.

Aby slnka bolo pre nás
celý rok tak akurát
a dažď nebol náš nepriateľ,
ale dobrý kamarát.

Naše mesto je tu pre nás,
my tu žijeme svoj deň,
my sme listy jeho stromu,
ono nech je pevný kmeň.

Alžbeta Škurlová

OPÝTALI SME SA ...

Primátora nášho mesta Jána Rubisa

Pán primátor, pomaly sa chýli ku koncu druhé volebné obdobie Vášho pôsobenia vo funkcii primátora mesta. Je to takmer 8 rokov, počas ktorých sa realizovali mnohé projekty v rámci výstavby mesta. Aké plány v rámci rozvoja mesta ešte máte na zvyšné obdobie letných a jesenných mesiacov do uskutočnenia decembrových komunálnych volieb ?

Rok 2006 je rokom volebným, teda bilančným. Občania budú hodnotiť prácu poslancov NR-SR a vlády, ale aj poslancov MsZ a prácu primátora mesta. Svoje úlohy, ktoré by som chcel zrealizovať, vychádzajú z môjho volebného programu, s ktorým som predstúpil pred občanov nášho mesta v decembri 2002.

Prioritou ostáva výstavba 28 rómskych bytov, v mesiaci jún začneme s výstavbou 11- bytovej jednotky (nájomných sociálnych bytov) na Mlynskej ulici s rozpočtom viac ako 14.mil.Sk. Chceme dokončiť chodníky v zelených parkoch mesta s výmenou lavičiek, začali sme s rekonštrukciou DS s rozpočtovým nákladom 4 mil. Stavíme viacúčelové asfaltové detské ihrisko na Tehelnej ulici.

Úpravu si žiadajú aj detské ihriská na sídliskách pri pieskoviskách. V mesiaci máj sme dokončili opravu MK a potoka vo Francovciach s asfaltovou úpravou 0,5 mil. Sk, do konca roka 2006 chceme ešte asfaltovú úpravu MK pred blokom V na Dukelskej ulici.

V mesiaci september, október 2006 začína rekonštrukčná oprava štátnej cesty I/73 Giraltovce – Svidník s rozpočtovým nákladom viac ako 100 mil. Sk. Pri tejto akcii sa má realizovať odvodnenie štátnej cesty aj cez intravilán mesta s vybudovaním ľavostranného chodníka okolo cesty. Zrealizovať chceme lávku cez Radomku na Fučíkovej a Družstevnej ulici (prebehlo už stavebné konanie).

Ak finančné možnosti dovoľia, chceme dobudovať chodník okolo Gymnázia a SZŠ a do Parku mieru. V Dome kultúry pokračujeme v rekonštrukciách sociálnych zariadení na prízemí a následne ,ak bude dostatočné množstvo financií, aj úpravu parkoviska pri Dome kultúry.

Dňa 30.5.2006 mesto preberá časť investovania na vodovode „Starina – Medzianky – Giraltovce“ s poskytnutím dotácie zo ŠEF – životného prostredia vo výške viac ako 28 mil. Sk a príspevku VVS Košice s dotáciou viac ako 1,5 mil. Termín dokončenia prívodu pitnej vody je stanovený na november 2006.

Do konca roka 2006 chceme dokončiť chodník a cestnú priekopu na Fučíkovej ulici k novostavbe 28 rómskych bytov z prostriedkov Európskeho soc. fondu s rozpočtom cca 700 tisíc Sk, počítame tiež s prívodom vody a odkanalizovaním časti rómskej osady z príspevku Úradu vlády SR s rozpočtovým nákladom 250 tisíc Sk.

Dňom 28. 6. 2006 začnú mestské oslavy 590. výročia prvej písomnej zmienky. Program sme s kultúrnou komisiou a spolupracovníkmi MsÚ pripravili tak, aby si v ňom každý občan mohol nájsť to svoje.

Verím, že spolu dôstojne oslávime tento mestský sviatok v plnom zdraví a radosť. (Viac informácií na inom mieste Spravodajcu)

Vážení spoluobčania,

to sú hlavné úlohy, ktoré chcem s pracovníkmi MsÚ zrealizovať do konca novembra 2006. V novembri dám odpočet, čo sa nám podarilo zrealizovať z volebného programu, ktorým som vás žiadal o podporu v komunálnych voľbách 2002.

PhDr. Lucie Imreovej, konateľky Polikliniky ILB, s.r.o Gíraltovce

V jarných mesiacoch začalo svoju činnosť Vaše zdravotnícke centrum v budove bývalých elektrární. K lekárom prvého kontaktu postupne pribúdajú odborní lekári z odboru gynekológie a kožného lekárstva. Mohli by ste oboznámiť občanov nášho mesta s možnosťami, ktoré poskytuje Vaše zdravotnícke centrum, príp. s Vašimi plánmi do budúcnosti?

Naše zdravotnícke centrum na Fučíkovej ulici sme pre občanov spádovej oblasti Gíraltoviec otvorili v jarných mesiacoch tohto roku. Reagovali sme tak na požiadavky našich pacientov o čo najdostupnejšiu možnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti. Z doterajšej spätnej väzby sa utvrdzujeme, že náš dlhodobý plán, úsilie, námaha a ochota lekárov, zdravotných sestier a celého pracovného tímu za to stáli. Po kompletnej rekonštrukcii priestorov sa nám podarilo otvoriť a sprevádzkovať k dnešnému dňu šesť ambulancií primárnej a sekundárnej starostlivosti. Ako prvú sme v blízkom centre mesta otvorili ambulanciu praktického lekára pre dospelých a zároveň odborného garanta polikliniky MUDr. Milana Maťaša. O čosi neskôr k nej pribudli dermatovenerologická ambulancia, gynekologická ambulancia, ambulancia klinickej psychológie, diabetologická ambulancia a interná ambulancia. Lekári poskytujúci zdravotnú starostlivosť v týchto ambulanciách sú vysoko kvalifikovaní a skúsení lekári. Niektorých tu viažu rodinné väzby alebo dlhoročné priateľstvá, s mnohými z nich ste sa už ako pacienti stretli a poznáte ich, iní túto možnosť prijali ako výzvu zužitkovať komplex svojich vedomostí a skúseností, aby ste od nás odchádzali s pocitom, že ku každému pacientovi sa snažíme pristupovať individuálne a poskytnúť mu práve to, čo potrebuje. Popri samotnom prevádzkovaní ambulancií sme nadviazali úspešnú spoluprácu s viacerými základnými školami v okolí a pravidelne organizujeme výstavy výtvarných prác žiakov jednotlivých škôl. V blízkej budúcnosti by sme v zmysle jednej z hlavných téz reformy new healthcare: „Každý je zodpovedný za svoje zdravie. Teda správajme sa zodpovedne.“, radi rozšírili túto spoluprácu o vážnosť a častokrát ich

vyriešením alebo aspoň zistením, že problém existuje, predídeme zložitým ľudským situáciám. Postupne sa nám darí v prospech všetkých občanov plniť jeden dlhodobý plán, aj keď ich ešte plánujeme do budúcnosti viacero. Radi Vás budeme o našich nových zámeroch a službách informovať, ale dovoľte nám, dopredu ich prezrádzať nechceme. Ešte raz sa chcem poďakovať všetkým tým, ktorí vynaložili kopec úsilia, námahy, voľného času, svoje schopnosti a vedomosti, aby sa pre nás všetkých stala zdravotná starostlivosť v našom meste dostupnejšia. Tešíme sa na Vás a radi Vám poskytneme komplex našich služieb. Bližší rozpis ordinačných hodín jednotlivých ambulancií v novom zdravotníckom centre nájdete na zadnej strane tohto čísla.

Ing. Emila Matiho, vedúceho Oddelenia výstavby mesta pri MsÚ Giraltovce

Budova Domu služieb tvorí jednu z dominant centrá nášho mesta. Pár desaťročí už slúži obyvateľom Giraltoviec, vystriedali sa v nej rôzne druhy služieb i výrobné podniky. Za celý ten čas sa neinvestovalo do jej exteriéru, hoci to už veľmi potrebuje. Mesto sa chystá v najbližšom čase realizovať rekonštrukciu budovy. V akom sa rozsahu bude budova opravovať, čo konkrétne a s akými nákladmi sa počíta? Bude sa oprava realizovať len z vlastných zdrojov alebo sa počíta aj so spoluúčasťou nájomcov, štátu lebo grantami?

Budú sa realizovať tieto stavebné úpravy:

- prekrytie terás oceľovými prístreškami s krytinou z polykarbonátu.
- izolácia strechy PVC fóliou SIKA a štrkovým zásypom,
- výmena okien a dverí obvodovej steny (fasády) zo severnej strany (Dukelská ulica) a západnej (Fučíkova ulica) za plastové s izolačným dvojsklom.
- vyrovnanie a ukotvenie obkladu z mozaikových tabúl polystyérom hr. 3 cm, prevedenie farebnej (modrá, žltá) vonkajšej silikónovej omietky Teranova, hrúbka zrna 2 mm, zdrsnenej,
- omietky stĺpov a sokla z marmolitu,

Náklady stavby: 4 000 000 Sk s DPH z vlastných prostriedkov formou úveru.

Za redakciu sa pýtala A.Škurlová

Program osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky nášho mesta

28.6.2006/streda/

14.00 Slávnostné Mestské zastupiteľstvo

29.6.2006 (štvrtok)

- 9.00 hod. Mestský amfiteáter

ocenenie žiakov JUVENALIS

- 14.00 hod. Mestská poliklinika

slávnostná akadémia

Jozefa Goldbergera

30.6.2006 (piatok)

- 9.30 hod. ul.Hviezdoslavova(pri pošte)

Otvorenie letných trhov

- 14.00 hod. zasadačka MsÚ

Slávnostná akadémia Adama Hlovíka

- 19.00 hod. mestský amfiteáter

vystúpenie hud. sk.PEHA

- 21.00 hod.volejbalové ihrisko pri ZŠŠ

Diskotéka

1.7.2006 (Sobota)

- 9.00 hod. Park mieru

športové hry pre deti a rodičov

- 9.00 hod. Park mieru

Šarišský pohár (požiarnícka súťaž)

- 21.00 hod. Mestský amfiteáter

tanečný súbor MERLIN

Mystery Of The Dance

2.7.2006 (nedeľa)

- 9.00 hod. Mestský amfiteáter

ekumenické bohoslužby

- 14.00 hod. Mestský amfiteáter

folklórny festival

- 16.30 hod. futbalový štadión MFK

futbalový turnaj

- 20.00 hod. Kultúrny dom

- tanečná zábava

**MESTSKÁ POLÍCIA
INFORMUJE**

Dňa 15.5.2006 v čase od 13.00 h do 16.00 h vykonala hliadka MsP kontrolu dodržiavania zákona SNR 372/1990 Zb. § 30 na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami a zákona NR SR č 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov v pohostinstvách a reštauračných zariadeniach na území mesta Giraltovce. Celkovo hliadka MsP kontrolovala 24 osôb, pričom nezaznamenala žiadne porušenie zákona.

Dňa 21.4.2006 bolo firmou Hunter z Trebišova za asistencie MsP vykonaný odchyt túlavých a zabehnutých psov na území mesta Giraltovce. Celkovo bolo odchytených 7 psov, z toho 3 si majitelia zobrali späť. MsP týmto vyzýva občanov nášho mesta, aby si svojich miláčikov držali na svojich pozemkoch a nenechávali ich voľne pobehovať po uliciach mesta.

Mestská polícia touto cestou žiada všetkých občanov mesta, ktorí by videli, že v neskorých nočných hodinách dochádza k narušeniu verejného poriadku (hlukom, poškodzovaním mestského alebo súkromného majetku, vyvráteniu - vysypávaniu smetných košov a pod.), aby uvedené skutočnosti oznámili aj anonymne na MsP, č.t. 7322229, mobil 0905/246076, alebo na obvodné oddelenie PZ, č.t. 7322333 v Giraltovciach, alebo na linku 158.

Mestská polícia týmto upozorňuje všetkých vodičov, ktorí v letnom období pri zvýšenej slnečnej aktivite ukrývajú svoje vozidlá do tieňa často mimo povolené miesta a hlavne na trávnaté plochy. Toto konanie je v rozpore s platnými právnymi predpismi. Vzhľadom na to, že MsP v minulom roku venovala počas služby pozornosť tejto skutočnosti a všetkých zistených, ktorí sa dopustili priestupkov, upozorňovala, najmä na ulici Tehelnej a vec vybavila dohovaraním, v tomto roku pristúpime k represii a budeme takéto konanie postihovať v blokovom konaní.

Blíži sa čas letných prázdnin, kedy, ako sami vieme, sa ľudia zdržujú vonku dlhšie a aj reštauračné zariadenia sa prevádzkujú v inom režime ako v chladnom období. Touto cestou chceme požiadať tých občanov, ktorí tieto zariadenia využívajú z rôznych dôvodov aj v čase nočného kľudu a rešpektovanie tohto kľudu nie je ich silnou stránkou, aby brali ohľad na tých, ktorí ho potrebujú a vyžadujú. Takéto konanie je možné sankčne postihnúť a MsP na zachovanie verejného poriadku k takejto možnosti aj pristúpi.

Juraj Šima
náčelník MsP

VIETE ŽE ...

- Máj je mesiac, do ktorého sa patrí, obrazne povedané, vkročiť ľavou nohou. Jeho prvý deň je predsa stále Sviatkom pracujúcich. Kým však v rôznych mestách, mestečkách či obciach Slovenska reagovali na tento deň buď vážnou spomienkou, hodnotením postavenia pracujúcich v dnešnom svete, alebo aspoň formou recesie, pripomenutím si

slovných hesiel, kostýmov, prvomájových rekvizít, my Giraltovcania sme ho nechali prejsť okolo nás bez povšimnutia. Prvý máj sme využili skôr na prácu v záhradkách, dotiahli sme výsadbu zemiakov, fazule a iných plodín.

19. mája s oneskorením konečne priputovala Žofia. Nadelila nám dlhoočakávanú vlahu, vďaka ktorej naše záhradky i polia znova ožili.

- V rómskej osade úspešne pokračuje výstavba 28-ich bytov. Iste ste si všimli, že prvý rad terasových domčekov už má vybudované prízemie. Budúci majitelia si 20% hodnoty domčekov odpracúvajú priamo na stavbe pri pomocných prácach.
- Voda zo Stariny sa blíži k nášmu mestu. Vďaka dobiehajúcej výstavbe bude mať čoskoro kvalitnú pitnú vodu aj druhá polovica mesta. Kapacita našich aztézkych studní totiž nestačí pokryť celkovú spotrebu vody našich občanov.
- 21. mája nám priestor okolo rímskokatolíckeho kostola svojou briezku výzdobou dával na známosť, že sa deje niečo neobyčajné. Po dvoch rokoch k sviatosti birmovania pristúpilo vyše sto mladších i starších birmovancov. Našli sa medzi nimi aj ľudia po päťdesiatke. Všetci však museli najprv absolvovať teoretickú prípravu a po nej preskúšanie u pána farára Takáča. O týždeň neskôr sa zasa tí mladší zúčastnili na sviatosti prvého sv. prijímania.
- 28. mája bolo v evanjelickom kostole konfirmovaných 15 konfirmantov, ktorí boli prijatí za dospelých členov cirkvi. Pre mladých je to jeden z najdôležitejších dní v ich živote.
- Pri Špeciálnej základnej škole sa pracuje na čistení prilahlých priekop. Priekopy dlhodobo zanedbávané zarástli trávou. Žiaci spolu s p. riaditeľom postupne odkrývajú pôvodnú betónovú výstuž povrchovej kanalizácie.
- V meste by sme ešte našli pár zanedbaných priestorov, na ktoré poukazujú obyvatelia jednotlivých ulíc, denne prechádzajúci popri priestoroch, ktoré ich iritujú svojím výzorom. K takýmto priestorom patrí aj časť Budovateľskej ulice od stolárstva po roh Mitalovej záhrady. Neupravené, nevykosené priestory po obidvoch stranách ulice, previsajúci živý plot, zanesené priekopy napovedajú, že tieto priestory sú bez majiteľa. Pravda je však iná, majitelia tu sú – mesto, škola i majitelia súkromných pozemkov.
- V máji nám meteorológovia sľubovali zrážky, zrážkovo sa správali aj naše barometre, dažďa však nikde. A tak prvú polovicu mája sme len márne vzdychali, kedy už konečne zaprší. Netypicky sa správali aj ľadoví muži, ktorí nám, v rozpore s ich kódexom, nadelili krásne slnečné dni s teplotou nad 20 °C.
- Naše námestie mení svoj výzor. V parčíku pred sporiteľňou sa vytvára andezitové podlažie, chodníček i podstavec pod sochu Adama Hlovíka, ktorá bude slávnostne

odhalená pri príležitosti osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky o Giraltovciach. 23. mája 2006 boli občania svedkami priameho osadenia sochy na stále miesto. V tomto čísle si môžete viac prečítať o tejto osobnosti, ktorá 20 rokov svojho plodného života prežila práve v Giraltovciach.

- Zmeny fasády i interiéru prebiehajú aj v budove bývalej ANNY, ktorá prednedávnom dostala nového majiteľa, firmu Karmen. Že chýba práve predajňa potravín zo spomínanej budovy, cítime všetci, ktorí nakupujeme v potravinách BALA, kde z tohto dôvodu vzrástol počet zákazníkov a tiež čakanie na koše.
- Zmeny majiteľa sa dočkala aj ďalšie významná budova nášho mesta – hotel Alfa. Novými majiteľmi sa stali páni Juhás a Mitráš, ktorých podnikateľský zámer je vytvoriť z nadobudnutej nehnuteľnosti hotel poskytujúci služby na veľmi dobrej úrovni a v dolných priestoroch klasické pohostinstvo.
- O novom pomenovaní našej polikliniky sme písali už v májovom Spravodajcovi. Upozorňujeme znova aj na článok o J. Goldbergerovi, ktorého meno poliklinika poniesie. Stretli ste sa s ním v májovom vydaní časopisu. Životopisy oboch osobností, ktorým budú patriť oslavy mestského jubilea, si budete môcť prečítať aj v mestských vývesných skrinkách na námestí.
- Už sme si zvykli, že nás, členov redakčnej rady, oslovujú občania mesta a žiadajú nás o uverejnenie ich podnetov. Za uplynulý mesiac sme sa stretli s týmito podnetmi: Občania bývajúci v bytovkách sa sťažovali na nedostatok kontajnerov, kriticky sa vyjadrovali aj o zavážaní Urbanovej záhrady a dožadujú sa odpovede, aká bude jej budúcnosť. Aj my z redakcie sme v minulom čísle poukazovali na tento problém, tiež očakávame vyjadrenie kompetentných.
- Mnohí občania sa dožadujú aj podrobnejších informácií z mestského zastupiteľstva, ktoré rieši aktuálne najdôležitejšie problémy mesta, týkajúce sa všetkých občanov. V súvislosti s tým by sme chceli upozorniť občanov na skutočnosť, že zasadnutia mestského zastupiteľstva, teda našich 11 poslancov s predstaviteľmi mesta, sú verejné dostupné každému občanovi, načas oznámené v mestskom rozhlase. Možno by sa našim poslancom, ako to konštatovala aj Katka Hliboká v májovom Spravodajcovi, zišlo vedomie, že ich prácu, rozhodovanie, hlasovanie, pozornosť a prípravu na zasadnutia pozorne sledujú oči a uši obyvateľov mesta priamo na zasadnutiach. Účasť občana je totiž viac než vzácna, veľmi nízka je aj účasť členov komisií, ktorí sa pred 4 rokmi dobrovoľne nechali zvoliť do týchto zastupiteľských foriem účasti na riadení mesta. Mnohým občanom sa nepáčilo aj májové zlyhanie separácie TKO. Ak sa separácia horko – ťažko rozbehla a nadobudla dobrý trend, potom 2-3 takéto chyby môžu spôsobiť rezignáciu občanov. Že je naše mesto nie také plné odpadkov ako iné

územia na Slovensku, za to určite vd'áčime aj tomu, že separujeme. Precestujte si raz Slovensko z východu na západ, a zhrozíte sa z množstva odpadov, najmä plastov rôzneho druhu popri cestách našej pôvabnej krajiny. Iní, ktorí sú zamestnaní, sa dožadujú skoršieho oznámenia zberu, aspoň o deň vopred. Sme si vedomí, že občania majú k dispozícii kalendár termínov vývozu, ale chápeme aj stanovisko, že v návale práce si ho človek nemusí všimnúť

- Mnohí z vás pozitívne reagujú na rubriku Z histórie mesta, ktorú nám píše Mgr. Adrián Eštok. Ste zvedaví, kto sa skrýva za týmto menom. Nuž, ide o bývalého študenta nášho gymnázia, absolventa Filoz. fakulty v Prešove – odbor slovenský jazyk – dejepis. Adrián, mladý sympatický muž, dnes žije v Bratislave, kde pôsobí na jednom z gymnázií ako stredoškolský učiteľ. Už počas štúdií ho zaujímalo všetko, čo sa týka histórie nášho mesta, spracoval nám ešte ako študent state o Michalovi Staníkovi, Jánovi Hvezdovi a ďalších. Spolupracuje s archívami, žijúcimi pamätníkmi a množstvo materiálov získava aj prostredníctvom internetu. Sme radi, že vás jeho príspevky oslovili a sme mu vd'áční za to, že hoci žije mimo nášho mesta, nezištne prispieva do nášho časopisu. Lebo, a to chcem opäť pripomenúť našim občanom, písanie do nášho časopisu je bezplatné.
- Úspešne sa rozbehla činnosť posilňovne prednedávnom otvorenej v CVČ. Jej návštevníci ju využívajú vo večerných hodinách a sú to mladší i starší občania, muži i ženy. Vedenie CVČ pre veľký záujem uvažuje o rozšírení otváraciej doby v posilňovni. Cenovo je cvičenie prístupné všetkým záujemcom.
- V našom meste sa začínajú stabilizovať aj poľské predajne, resp. trhové služby so zeleninou, ovocím či teraz na jar sadenicami kvetov. Občania ich vítajú a využívajú, menej po chuti sú však našim majiteľom predajní, ktorým vytvárajú nepríjemnú konkurenciu. Nuž ale, rozhodujúci je vždy zákazník a ten si vyberá zväčša podľa ceny. Pravda má však zväčša dve podoby - a tak treba akceptovať aj výhrady „našich“, že oni sú tí, ktorí platia dane mestu, nájomné za predajné priestory, prispievajú sponzorsky na rôzne mestské aktivity.
- Literárno-dramatický krúžok pri CVČ sa dňa 19. mája predstavil rodičom i deťom z nášho mesta svojím dramatickým spracovaním rozprávky O červenej čiapočke. Hru s deťmi nacvičila Eva Sokolová. Sami si tvorivo pripravili aj kulisy.

Alžbeta Škurlová

ZVOLEBNIEVA SA

- V sobotu 6. mája sa v našom meste začala predvolebná kampaň do predčasných parlamentných volieb, ktoré sa uskutočnia 17. júna. Prví do nášho mesta zavítali predstavitelia strany ANO, a to v znamení kvetov. Podľa rôznofarebných kvetov gerbery ste mohli spoznať účastníkov mítingu, ktorí sa konal pred budovou MsÚ. Predchádzalo mu krátke stretnutie primátora a mestských funkcionárov ANO s predstaviteľmi strany ANO. Hostovali tu Vladimír Rusko, Eva Černá, bývalá moderátorka Markízy Aneta Parišková a ďalšie známe osobnosti z mediálneho i politického života. Prítomní občania sa tešili aj z prítomnosti Ibiho Majgu, známeho šoumena, ktorý na černošskom bubienku sprevádzal našu detskú ľudovú hudbu zo ZUŠ. Predvolebné stretnutia s voličmi nadobúdajú nový charakter. Chýbajú politické prejavy, kandidáti vstupujú do priamych rozhovorov s prítomnými, a tak majú možnosť vypočuť si rôzne ponosy, žiadosti, ale aj tvrdú kritiku či jednoznačný nesúhlas zo strany prítomných. Novou formou bola aj pochôdzka kandidátov po blízkych obchodoch, krátke pozdravy s kupujúcimi, darovanie kvetu či úsmevu.
- 12.mája naše mesto opäť zrušelo predvolebnými aktivitami, tentokrát sa o priazeň Giraltovcánov prišlo uchádzať KDĽ. Na uliciach nášho mesta ste mohli stretnúť bývalého ministra spravodlivosti Daniela Lipšica a aktivistov KDĽ, zväčša z okolitých obcí. Spoznali by ste ich podľa žltých tričiek s logom KDĽ a balónikov, ktoré rozdávali okolooidúci.
- Míting v klasickom prevedení absolvovali naši občania 13. mája, keď v dopoludňajších hodinách zavítali do nášho mesta predstavitelia strany SMER. Docent Čaplovič, podpredseda strany, Mgr. Róbert Madej, právnik, poslanec NR SR, a poslankyňa NR SR za stranu SMER MUDr. Darina Gabániová, tiež kandidáti na poslancov v tomto volebnom období oslovili prítomných Giraltovcánov v zasadačke MsÚ. Docent Čaplovič začal svoje vystúpenie tým, že SMER nesľubuje voličom dvojnásobné platy, ale prinavrátenie hodnôt, od ktorých naša spoločnosť za obdobie 8-ich rokov postupne ustúpila. Nie sú stranou pre horných 10 000, chcú:
  1. zmeniť reformy, ktoré poškodili väčšinu obyvateľov a prinavrátiť tradičné prvky solidárneho štátu, teda solidaritu bohatších s chudobnými, zdravých s chorými, starých s mladými. Aby sa sociálne aspekty mohli uplatniť, zavedú progresívnu daň pre najbohatších ľudí, tiež dvojakú DPH – zvlášť pre luxusné tovary a nižšiu DPH pre základné potraviny, lieky, dopravu, stavebníctvo. Prikročia aj k zrušeniu

20 a 50 – korunových poplatkov v zdravotníctve. Vstúpiť chcú aj do Zákonníka práce, aby zrovnoprávnili vzťah zamestnávateľov a zamestnancov. Minimálna mzda by mala do r. 2010 tvoriť 60% z priemernej mzdy. V živej diskusii sa rokovalo o prinavrátení právneho štátu, spravodlivejších dôchodkoch, sociálnych zákonoch, o plánovanej rýchlostnej komunikácii E – 4, ktorá by mohla pomôcť prílevu investícií a zamedziť vyľudňovanie východ. Slovenska. Varovne zazneli slová nášho primátora, ktorý citoval slová trnavského primátora, ktorý nám „ môže poslať iba čiernu hlinu, my mu máme poslať ľudí do práce, pre ktorých on pripravuje prácu vo vznikajúcich fabrikách.“ My Giraltovčania sme nespokojní aj s poslednou reformou verejnej správy, ktorá nás rozdelila do 4 okresov, ak si chceme niečo vybaviť, konštatoval primátor J. Rubis. V reakcii sme sa dozvedeli, že počítajú aj s reformou verejnej správy, predovšetkým vznik krajských úradov považujú za nadbytočnú administratívu, namiesto nich by sa mohli posilniť orgány miestnej správy.

- Rokovanie s kandidátmi potom pokračovalo v užšom kruhu s pracovníkmi školstva, kde sa hovorilo o konkrétnych potrebách jednotlivých giraltovských škôl, najmä základnej školy, ktorá najviac potrebuje úpravu priestorov, resp. dobudovanie ďalšej budovy v spoločnom areáli. Rozoberala sa aj nedostatočná výška normatífov v poslednom čase, ktorá nezohľadňuje aktuálny stav budov slovenských škôl ani klimatické podmienky, ktoré sú na území Slovenska veľmi rozdielne. A hoci Slovensko plní čerpanie fondov na rozvoj vzdelanosti od EÚ iba na 11,5 %, stále pretrváva prebyrokratizovaný a ťažkopádny systém ich prerozdelenia, ktorý bráni ich väčšiemu využitiu. To konštatovali všetci riaditelia našich škôl. Obe stretnutia boli dobre pripravené a oslovili prítomných obyvateľov mesta.
- 24. mája sa bezpochyby aj vďaka skupine Drišľak naplnila sála nášho Kultúrneho domu až do prasknutia. Drišľanci sprevádzali svojím programom predvolebnú kampaň SDKÚ – DS. Že sú dobrí šoumeni, to sme vedeli už dávno, že však vedia, ako na to sme vedeli už dávno, že však vedia, ako na to v predvolebnom súperení, o tom sme sa mohli presvedčiť v tento daždivý májový podvečer.
- Do Giraltoviec v ten deň zavítali aj významné osobnosti – poslanec Európskeho parlamentu M. Gaľa, kandidát na poslanca NR SR Ľuboš Michel, známy medzinárodný futbalový rozhodca, ktorý v ten večer rozdal množstvo autogramov. Prítomní boli aj ďalší kandidáti na poslancov do parlamentu SR páni Štefan Kužma z Prešova, Jaroslav Ivančo zo Svidníka, Peter Bačkovský, náš rodák, teraz žijúci v Trebišove, a ďalší. Všetci zdôrazňovali potrebu vzdelania a najmä zodpovednosť za svoj osud.

Do volieb k nám ešte určite zavítajú aj ďalší kandidáti a budú nás presviedčať o tej svojej pravde. Mali by sme ich pozorne počúvať, až potom sa rozhodnúť. Do nášho rozhodovania by sme mali určite zapojiť aj pamäť, tá by nám mohla byť dobrou radkyňou. Ale hlavne , určite by sme mali aktívne rozhodnúť o svojej budúcnosti svojou účasťou vo voľbách.

Rezignácia nie je riešením, to potom nemáme právo mračiť sa a frflať na všetko, s čím nie sme spokojní.

Alžbeta Škurlová

Z HISTÓRIE GIRALTOVIEC

Život a dielo slovenského vzdelanca Adama Hlovíka

Keby sme na mape Slovenska mali zakresliť miesta, ktoré v minulosti zasiahlo slovenské národné obrozenie, našli by sme medzi takými mestami, mestečkami a dedinkami aj Giraltovce. Vďaka Adamovi Hlovíkovi. Tento rok v marci uplynulo 155 rokov od jeho úmrtia.

Rodák z dolnooravskej Párnice prišiel na svet 6. marca 1793. Jeho rodičia Ján a Dorota žili síce skromne, živil sa roľníctvom, napriek tomu okrem Adama poslali do škôl aj jeho mladšieho brata Jána, známeho zberateľa ľudových piesní, básnika, autora prác z oblasti archeológie a matematiky.

Z rodnej Oravy sa mladý Adam Hlovík rozhodol študovať najprv v Banskej Bystrici, potom v maďarskom Debrecíne a nakoniec teológii na prešovskom kolégiu. Na východnom Slovensku už zostal natrvalo. Niekoľko rokov pôsobil na evanjelickej fare v Kladzanych, neďaleko Vranova nad Topľou. V roku 1831 prichádza do Giraltoviec, kde zostane celých dvadsať rokov pôsobiť nielen ako farár, ale od roku 1836 mu ešte pribudne funkcia šarišsko-zemplínskeho seniora.

V čase Hlovíkovho príchodu mali Giraltovce okolo sedemsto obyvateľov a žili tu popri sebe v pokoji evanjelici, katolíci aj židia. Na miestnej fare bol jedným z jeho predchodcov Michal Staník, historik a prekladateľ, autor náboženských spisov i ľudovýchovných diel z oblasti ovocinárstva a včelárstva. Bola tu tiež škola, ktorú navštevoval Ján Hvezda, syn miestneho rektora, známy svojimi básňami písanými v šarištine. V tomto prostredí nezaháľal ani

Hlovík. Bol v kontakte s viacerými predstaviteľmi národného života. Jánovi Kollárovi poslal do Pešti rukopisnú zbierku ľudových piesní z východného Slovenska, ktorú napísal v rokoch 1831–1834. Pomenoval ju *Nekteré zpevky z okolí Horno-Zemplinského z úst obecného lidu*. Dve tretiny piesní z nej a tiež slovník potom Kollár vybral do svojho známeho dvojväzkového diela *Národné zpievanky*. Adam Hlovík zbieral tiež ľudové príslovia. Niektoré, ako napríklad „Nový pán, vekšá daň“, „Pánové slubujú, a blázní se radujú“ či „S boháčmi už prestalo nabíjac, už s chudobnými nabíja“, sú aktuálne dodnes.

Aktívny giraltovský farár však nespolupracoval len so staršími predstaviteľmi národného obrodzenia, medzi ktorých patrilo spomenutý Ján Kollár. Obracali sa na neho aj slovenskí študenti z prešovského kolégia i z levočského a bratislavského lýcea, mnohí z nich známi ako štúrovci. Kontakt s ním udržiaval napríklad Janko Francisci, bratislavská mládež združená v tajnom spolku Vzájomnosť ho zas od roku 1837 informovala o svojej činnosti a zámeroch. Adam Hlovík aj jeho brat sa preto stali jeho spolupracovníkmi na východnom Slovensku. Podobne to bolo aj v prípade celonárodného kultúrneho spolku Tatrín, ktorý bol akýmsi predchodcom neskoršej Matice slovenskej. Ten vznikol v lete roku 1844 v Liptovskom Mikuláši. Mal za úlohu „slovenský život bez všetkých ohľadov na viznanja náboženskú, stav a ktorjekoľvek druhie strani života a rozdielnosti ľudskej budiť, podporovať, utvrdzovať a rozširovať“. Bratia Hlovíkovci boli jeho členmi a podporovateľmi od jeho vzniku. V rámci neho sa orientovali na písanie hospodárskych spisov a článkov.

Zaujímavý bol vzťah Adama Hlovíka k uzákoneniu spisovnej slovenčiny. Napriek tomu, že pochádzal z Oravy, odmietal Štúrovu kodifikáciu, ktorá vychádzala zo stredoslovenských nárečí. V konflikte medzi Štúrom a Kollárom sa postavil za druhého z nich, bol teda za zachovanie biblickej češtiny. Dokonca bol ochotný presadzovať za spisovný jazyk šarištinu. Spolupracoval však s obidvoma rozhádanými osobnosťami, Kollárom ešte v roku 1842 zostavený *Zpěvník evangelický* obsahuje päť Hlovíkových náboženských piesní, Štúrov *Orol tatránski*, literárna príloha *Slovenských národných novín*, hneď v jeho prvom čísle z 8. augusta 1845 zas jeho cestopisnú prózu *Cesta na Oblík*. Hlovík v nej približuje výlet na kopec neďaleko Hanušoviec nad Topľou. Okrem podrobného opisu prírody v príspevku približuje povest' o Oblíku, uvažuje tiež o tom, že mohol byť v minulosti kultovým miestom pohanských Slovanov. Je to jeden z prvých článkov u nás o predveľkomoravskom období i z oblasti slovanskej archeológie.

V súvislosti so životom a tvorbou Adama Hlovíka nemožno nespomenúť jeho priateľstvo so spisovateľom Jonášom Záborským. Ten ho spomína vo viacerých svojich dielach, vo *Vlastnom životopise* ho opisuje ako človeka rozhladeného a sčítaného vo vede a umení, jazykovo nadaného. V *Rozprave o básnictve* a v *Básnikoch* je jednou z postáv, ktoré vedú diskusiu o umení. Tými ďalšími boli jeho brat Ján, svidnícky gréckokatolícky farár

Alexander Pavlovič a rímskokatolícky kňaz Bratoševič z Brestova (v skutočnosti sa za ním skrýva samotný autor). V poviedke *Hlovík medzi vzbúreným ľudom* z obdobia cholerového povstania na východnom Slovensku je starší z Hlovíkových bratov dokonca hlavnou postavou.

Zo zahraničných osobností, s ktorými prišiel Hlovík do styku, bol azda najvýznamnejšou ruský slavista Izmail Ivanovič Sreznevskij. Ten sa počas svojej trojročnej vedeckej cesty cez Spiš, Prešov a Chmeľov dostal nakoniec v jeden júlový podvečer roku 1842 aj do Giraltoviec. O miestnom farárovi sa vyjadril ako o človeku v rokoch, vzdelanom a veľmi dobrom, že „*má troch synov, tri dcéry, ešte cudzieho žiaka, dve pestúnky, ženu*“. V liste matke spomína, ako ho Hlovíkova žena pohostila polievkou, praženicou a haluškami. Sreznevskij sa však neodvážil ponúknuť ju kávou, aby ju neurazil.

Životné dielo najvýznamnejšej osobnosti Giraltoviec prvej polovice 19. storočia zahŕňa mnohé oblasti tvorby, cez poéziu a prózu, zberateľskú, organizačnú a publikačnú činnosť až po riešenie pedagogických problémov v diele *Porádek školských dôležitostí*. Nezanedbateľné je jeho úsilie o oživenie národného života v Šariši a Zemplíne, teda v stolicách, ktoré boli častokrát mimo hlavného záujmu slovenských vzdelancov. Adam Hlovík zomrel 29. marca 1851 v Giraltovciach a tu je aj pochovaný. Je dobré, že Giraltovčania na neho nezabúdajú, pred desiatimi rokmi mu pri 145. výročí jeho úmrtia na evanjelickom kostole odhalili pamätnú tabuľu, tohto roku v júni v centre mesta pribudla jeho socha.

Mgr. Adrián Eštok

Cesta na Oblík.

Zdéluje Adam Hlovík.

Na východnom chotáre Šáriskej stolice v Uhorskej, nad mestečkom Hanušovcami vlpína sa ďalekovidný vrch Oblík, na 1000 noh nad hladinou mora vivíšený, jako sopka pahrbkovatý, skoro celkom oddelený, len na poludňajšej strane nízkim sedlom k radu súsedných trochu vyšších huor pripojený, dakde kruhmi a zručaninami visokých skál ohradený, bujnou drevinou najme bučinou obrostlý. Na jeho prípetí (in radice, auf dem Bergfusze) od východu leží veliká dedina slovenská Harmanovce zvaná, dedictvo grófa Dessewffyho a pána Bujanoviča. Od tejto dediny k západno-poludňajšej strane otvára sa tmavá, hájovitá, jedním potokom rozkrojená dolina, z ktorej pravého boku, pod samým Oblíkom, trčí hrozná skala Sokolova, 20—30 sjah visoká, na spôsob dákej pevnosti vystavená, poprehibovaná, divými zápolinami prešiknutá (šíkom pretjahnutá), na hrebeňi medzi druhými strminami i dvoma končjarami ako dakimi sochami ktorje sa cigán a cigánka s djetatom zovú, na odív viznačená. Nazvali ju tak iste od sokolou (Falco gentilis) ktorí sa v jej neprístupných napospol i strechou zaopatrených škárach nosjevajú. — Oproči Sokolovej skale, na pravom potoka brehu je Vraňja-Skala, o moc menšja jako tamtá, ublistá, končitá z ďaleka vežičke alebo kazateľnice podobná, — a pri nej ešte jedna menšja.

Navstíviu som už aj pred tím dakolko razi okolja toto, ale som sa len tohoto roku dozvedeu, že v nom i dáke kamennje starožitnosti jesto, a to pod Oblíkom tak nazvaná stupaj alebo skala olbrimská a na samom Oblíku jedna studňička v čírom kameňi po zbojníckí vikresaná.

Úvodná časť príspevku *Cesta na Oblík*, ktorý Adam Hlovík napísal do Štúrovho *Orla tatránskeho* v roku 1845

ŽIJÚ MEDZI NAMI

Čas plynie, posúva sa, nedá sa zadržať, jeho tok je večný. V premenách času človek dozrieva. A človek má tiež vymedzenú cestu. Cesta na vrchol človečenstva je vždy ťažko utkaná. Vedie roklinami a priehlbunami, a keď ich človek zdolá, zistí, že zase stojí na okraji priepasti. Taká je cesta ľudského života, no človek nesmie cúvnuť, vrátiť sa. Môže sa zastaviť, na chvíľu popremýšľať ako ďalej, no musí pokračovať. Takto kráča životom pán ONDREJ JANKUV.

Narodil sa 19. 12. 1955 tu v našom meste, život sa ho dotýkal a on sa musel ohýbať. Vychodil základnú školu a vyučil sa za murára. Bol najstarším synom a postupne pribudli do rodiny brat, sestra a po rokoch aj najmladší Janík. Tempo života ich rodiny sa zdalo ustálené, no ruka osudu zasiahla, mama ťažko ochorela a navždy ich opúšťa. V najťažších chvíľach pomohla najbližšia rodina, no veľkou oporou pri výchove malého Janíka bol ONDREJ. O pevnosti charakteru človeka svedčia rôzne momenty, no jedným z rozhodujúcich je aj

stálosť človeka. Pán ONDREJ JANKUV sa po ukončení školy zamestnal v Pozemných stavbách Prešov a dodnes tam pracuje, podnik menil svoje názvy, no on mu ostal verný. Denne cestuje do Prešova a po návrate pracuje okolo domu, je to nemenná cesta jeho života. V dobe, keď sa brat Milan rozhodol stavať pre svoju rodinku domček, ONDREJ bol jeho pravou rukou. Osud sa však zase rozhodol zadrapiť svoje strašné pazúry do ich rodiny, zasiahol viackrát a dnes po veľkých životných stratách žije spolu s bratovými dcérami v dostavanom domčeku. Poslanie človeka v živote je pre nás vždy veľkou záhadou, nevieme pochopiť ruku osudu. A ona ťažko zraní, zrazí človeka na samé dno, zdá sa, že nastal koniec, tma je definitívna. No milosrdný čas pomaly obrusuje ruku osudu a človek, krok po kroku, vychádza z priepasti, až uzrie slnko. Pán ONDREJ JANKUV sa nevzdal, ponúkol sirotám svoju náruč, trpezlivo ich viedol životom, zastúpil otca a neskôr aj mamku. Naučil dievčatá práce potrebné k životu, varil s nimi, žehlil, učil ich viesť domácnosť. Katke idú lepšie práce okolo domu, Silvia si našla svoje miesto v dome, varí, upratuje, domácnosť patrí jej. Takto prirodzene si to rozdelili a tak to funguje dodnes. Aj oni mali svoje krízy, veď dospievanie nikdy nie je ľahké, no on, ich otec aj mamka v jednej osobe, stál vždy pri nich. Niekedy iba mlkvo cítil ich bolesť a žiaľ, nikdy nevedel dávať najavo city, no o to viac ich bolo v hĺbke jeho duše. Niektorí sme už takí, nevieme hovoriť krásne slová, no prejavujeme ich svojím správaním a prístupom k životu. Taký je aj pán ONDREJ JANKUV. Je to človek tichý až mlkvy, no nesmierne rozvážny, nikdy nepovie nič naprázdno, všetko si dobre premyslí. Váži si pravdovravnosť a priamosť ľudských slov, naučené frázy a vzájomné lichotenie sú jeho osobe veľmi vzdialené, oplýva zdravým sedliackym rozumom. Ochotne a rád poradí i pomôže, rodine, susedom i priateľom. Celá ulica žije ako jedna rodina, vzájomná pomoc je pre nich prirodzená. A pán ONDREJ JANKUV pomáha rád, je veľmi praktický, rozumie práci okolo domu, gazdovaniu, ovláda stavebné práce a rady nielen nezištne rozdáva, ale prispeje aj vlastnou prácou. Jeho život hovorí za neho, vždy je doma, vždy niečo robí, stará sa o rodinu, nahrádza tých, ktorí už nemôžu pomôcť a robí to prirodzene, nenásilne, s veľkou snahou a láskou.

Dnes je akýmsi lídrom celej rodiny, je oporou sestrinej rodine, bratovej sa stal otcom a najmladšiemu bratovi tiež nahradil stratených rodičov. Čo viac si môže od života želať, veď je to šťastie, vedieť sa takto rozdať. A život, ten najlepší učiteľ, sa vždy postará o všetko, tak to bolo aj v jeho živote. Nebolo mu dopriate stať sa biologickým otcom, mať svoju vlastnú rodinu, asi preto, lebo mu bolo určené vyššie poslanie, rozdávať teplo a lásku tam, kde ho potrebujú oveľa viac, sirotám. Najprv si vyskúšal úlohu otca pri výchove brata Janíka, ktorý je už dnes sám otcom rodiny a teraz je otcom bratovým sirotám. A dievčatá dospeli, všetko pochopili a dnes svorne tvrdia, naša rodina, to je strýko a my dve. Tvorí skutočne pevný zväzok, v ktorom má všetko svoje miesto a poriadok. V súvislosti s ním mi napadá aj to známe biblické: Tichým a pokorným bude patriť svet, lebo oni svojho pokoja dôjdu. Myslím si, že jeho život je príkladom práve takého kráčania životom. Našiel si svoje miesto v živote, rozdal sa a tí, čo žijú okolo neho, mu to vracajú, lebo taká je zákonitosť ľudského života. Život sa s nami vždy vyrovná a jemu za všetku lásku dnes doprial pokojný domov a vďačnosť jeho dvoch dievčat, rodiny a priateľov.

Anna Mital'ová

ŽILI MEDZI NAMI

SPOMIENKY NA KOLEGOV A ŠKOLU

/Pokračovanie/

Keď som nastúpila do práce koncom 50-tych rokov, škola mala dobré meno aj výsledky. Bola to JSS. Učil tu odborne veľmi zdatný kolektív a zaniatený pedagogický zbor. Obstať v ňom nebolo vôbec jednoduché. Určujúci podiel na vytvorení náročnej pracovnej atmosféry mal vtedajší riaditeľ školy p. profesor Orendáč. Okrem neho tu učili osobnosti, ktoré zanechali významnú stopu na celkovom živote školy, jej nasmerovaní a napredovaní. V myslí mám zapísaných kolegov, ktorí už na škole boli. Nielen manželia Potašovci, Seredayovci, Ličákovci, Čorejovci, Štrusovci, Gogoľovci, potom aj my, ale aj Volčko, Dreveňáková, Marko, Jendroľ, Semančík, Pavlišin, Bratko, Mackulín, Inášová, Gazdičová, Kopas, Kašpriková, Wielkiewičová, Procházková, Cholvádová a ďalší, mladší, ktorých už nepoznám. Po ped. stránke ma najviac ovplyvnila p. Seredayová a po ľudskej mi bola najbližšia Gitka Gazdičová.

Práca bola náročná a kontrolovaná. Na konci každého šk. roka robil p. zástupca Semančík v každej triede previerky a podľa nich sme boli vyhodnocovaní a v paralelkách porovnávaní. Dodnes si pamätám vety, ktoré diktoval v júni. WC bolo drevené hore na kopčeku v ovocnej záhrade plnej jabloní. K tejto budove patrila aj nová na opačnej strane cesty, tam sme mali telocvičňu, jedáleň a učil sa tam II. a III. stupeň. Až po rokoch sme sa presťahovali do objektov na kopci za kat. kostolom. Na novom mieste sa nám učilo veľmi dobre, nebolo treba so žiakmi prechádzať cez hlavnú cestu do telocvične, ŠJ, ŠK, všetko bolo v tichom prostredí. Okrem pedagóg. činnosti všetci sme robili aj mimoškolskú činnosť. A bolo jej veru dosť – od návštev v rodinách, pravidelné návštevy v rómskej osade, práca v mestskom rozhlase, brigády žiacke, učiteľské, mládežnícke cez letné prázdniny, návštevy divadla J. Záborského autobusmi so žiakmi, pravidelný nácvik programov na všetky verejné oslavy v lete na amfiteátri, inokedy v dome kultúry, dozor na detských filmových predstaveniach v nedeľu popoludní, lampiónové sprievody, nácviky spartakiád....atď. Kolegovia muži pomáhali v športe – pri futbale, v atletike, volejbale, basketbale. Všade mali aj slušné výsledky. Sami relaxovali popoludní hrávaním šachu. Zdá sa mi až neuveriteľné, koľko aktivít v takom malom mestečku bežalo súčasne, a nikde nechýbali učitelia. Roku 1971 sme sa vrátili už ako 4-členná rodina na Liptov. Roky bežia, školstvo prešlo mnohými zmenami, môžem povedať, že nie vždy k lepšiemu. Myslím, že vtedy výučba mala pevne stanovené pravidlá, disciplínu, spoluprácu s rodičmi aj verejnosťou – čo sa dnes povedať nedá. Na druhej strane veľmi oceňujem hlavne výučbu cudzích jazykov a informačných technológií. Napokon každý človek (aj ja) s odstupom času vidí veci lepšie a krajšie a roky, ktoré som v Giraltovciach prežila, pokladám za pekné a príjemné obdobie svojho života.

Asi pred 6 rokmi sme boli po mnohých rokoch pozrieť naše bývalé pôsobisko. Vzali sme dcéru, ktorá tam vychodila prvé tri ročníky, zaťa a nášho vnuka Martina. Mestečko opeknelo. So zvedavosťou sme sa šli prejsť k „našej“ škole. Boli sme zaskočení a sklamaní. Budovy už

poznačil čas a v našich predstavách zostali nové, pekné, s množstvom zelene, ozdobných kríkov, kvetov a veselých detí. Smutno sme celá rodina pozerali na okná tried, dvor, múry, chodníky a potvrdili si názor, že školstvo prestalo byť na Slovensku zaujímavé. Peňazí na opravu niet, to bolo vidno a „naša“ škola sa podobá mnohým iným v mestách i na dedinách.

Nataša Hliboká

„Roky idú, ani si neuvedomujeme, že sme vlastne v poslednom vlaku. Tešíme sa z každého nového dňa. Ja sa občas stretávam s kolegyňami, manžel občas náhodne s kolegami. Ale na škole sa už vymenil takmer celý kolektív. Čo je smutné, nikdy nás do školy nepozvali, tak ako sme to robili voľakedy my“, konštatovala s ľútosťou vo svojom liste kolegyňa Hliboká.

Na rozdiel od tohto konštatovania musím priznať, že sme učiteľia – dôchodcovia ZŠ pozývaní v posledných rokoch na Deň učiteľov na spoločné stretnutie, ale aj pri iných jubilejných príležitostiach.

M.G.

AKO TO VIDÍM JA

V májovom čísle som sa trošku zaoberal právnym postavením Rómov v našej republike, ako aj tým, že sa blížia parlamentné voľby.

Je mi ľúto, že róm. lídri sa nevedia dohodnúť na jednotnej platforme. Do parlamentných volieb nejde ani jedna polit. strana Rómov. Je to len na škodu Rómov. Róm. lídri a Rómovia, ktorí dosiahli určitý stupeň vzdelania, by mali zvážiť, ako budú postupovať či už v predvolebnej kortešačke, alebo po voľbách. Na Slovensku je veľa Rómov, ktorí sú vysokovzdelaní a zastávajú určité postavenia či už v štátnych orgánoch, v súkromnom sektore, ale aj v školstve, lenže veľa z nich sa nechce angažovať v politike. Raz darmo, my Rómovia rozmyšľáme a konáme tak, ako nám to vyhovuje v danom čase. Veľká časť Rómov neakceptuje alebo nechce akceptovať ľudí, ktorí sú na určitej vzdelanostnej úrovni. Róm. líder alebo politik, ktorý sa angažuje a vynaloží veľa síl, len aby to dotiahol ďalej, je práve róm. etnikom odsudzovaný, znevažovaný.

Poznám dosť mentalitu Rómov. V jeden deň by vás vyniesli až do nebies, a na druhý deň, keď sa má potvrdiť to, o čom sa hovorilo v ten prvý deň, už to nie je pravda. Aj v ten druhý deň ste konali tak ako v prvý deň. Áno, to sme my Rómovia, sme nestáli, vieme raz-dva odpísať človeka, vieme mu znepríjemniť život, a to len preto, že veľká časť Rómov nedosiahla adekvátne vzdelanie, a preto nerozmýšľa, ale koná pudovo.

Veľkej časti Rómov vyhovuje to, že ich vedú za ruky a že namiesto nich rozmýšľajú iní (majorita), uspokojujú sa s tým, čo sa im ponúka (soc. dávka, akt. činnosť). A zase som pri tom, že veľmi málo rozmýšľajú, lebo to sú len omrvinky. Ak by róm. deti študovali, mladí ľudia využili rekvalifikačnú činnosť, potom by neboli odkázaní na tie omrvinky, ale by vykonávali činnosť, ktorá by bola adekvátne ich vzdelaniu a ich príjem by bol niekoľkokrát vyšší. A tým aj životná úroveň by stúpala. Rozmýšľajme, Rómovia! Nekonajme pudovo, ale konajme tak, aby sme my boli spokojní s tým, čo sme vykonali. Nedajme so sebou manipulovať, ale rozmýšľajme, či volebný program tej alebo onej strany je vyhovujúci pre nás. Pekných reči bolo dosť, sú potrebné činy, ale k tým správnym činnostiam sa pridajme aj my Rómovia, je nás dosť, aby sme boli akceptovateľní a aby sme sa rozhodli pre tú správnu a akceptovateľnú stranu. Ak budeme rozmýšľať a nekonat' tak, ako to iným vyhovuje, ale v rámci kompromisu, potom môžeme povedať, že máme to, čo sme chceli, ale musíme priložiť aj my ruku k dielu. A nie iba sa dať viesť za ruku ako malé deti, preto je potrebné rozmýšľať a nekonat' pudovo. Ja si myslím, že to všetko platí aj pre Rómov nášho mesta!

Tak to vidím ja!

Jozef Cina

ZO ZÁŽITKOV VO SVETE

Návrat do Krajiny zázrakov.

Ubehli necelé dva roky a páchatel' sa vracia na miesto činu. 10. júna 2001 som sa nočným autobusom presunula z Bratislavy na viedenské letisko, aby som ráno o 6. 00 priamym letom s prestupovaním v Londýne vysadla na letisku v Bostone. Noc vo Viedni sa podobala bezsenným. Spoločnosť mi robili tri Slovenky. Tiež mali nemierené do letných táborov v Amerike. Prekecali sme celú noc, keď zápalky neboli po ruke, aby sme udržali oči otvorené. Obavy z tábora boli opodstatnené, pre všetky to bola premiéra. Za tranzitné víza v Londýne som vysolila extra 1700 SK, tretinu môjho učiteľského platu. Pôvodne ma mali v Bostone čakať zástupcovia tábora, ale ako pri prvej návšteve štátov, ani tentoraz tam nikto nebol. Slovák sa vynájde v zložitej situácii. Zamestnankyňa z informácií zavolala do tábora, kde sú moji nosiči batožiny. Direktor mi vraj odkazuje, že mám nasadnúť do autobusu do Manchesteru. Kde v pekle to bolo, som nemala najmenej potuchy. Nasadnúť na autobus, ale ktorý! Na letisku si môžeš vybrať zo širokej ponuky. V správnom čase sa na správnom mieste ocitol iný riaditeľ tábora

a navigoval ma k správne mu vozidlu so zastávkou v Manchesteri. Tam ma už čakala Jackie, zástupkyňa , s ktorou som telefonicky úspešne absolvovala interview na Vianoce. Na lavičke sedela moja prvá kolegyňa, Lena z Tuly. Zo zmiešanými pocitmi sme nasadli do auta a začali precvičovať angličtinu na domovskej pôde. Po jedenapoločnej pauze v Košiciach mi chvíľu trvalo nadobudnúť plynulosť, s akou som túto krajinu opúšťala v roku 1999. Netrvalo však dlho, a jazyk sa mi rozviazal, že ma Američania začali upozorňovať, nech spomalím. Späťne ďakujem zručanine v zelenom Írsku, „Blarney stone“ za dar výrečnosti výmenou za bozk na chladný kameň.

Privítanie.

V živote som nestretla zaujímavejších ľudí ako zbierku študentov, učiteľov a psychológov z celého sveta. V zastúpení piatich kontinentov s výnimkou Aljašky sa stretli mladí ľudia vo veku 18 až 40 rokov, aby za obdobie troch mesiacov získali nezameniteľné skúsenosti a prežili neveriteľné leto. Na prahu tábora ma privítal , Iboo, Kwaši a Awa z Ariky. Iboo predstúpil ako prvý a razantne zahlásil : „ Hi, I am Iboo from Senegal , Africa!“ a prudko mi potriasol rukou. Jediné, na čo som sa v tej chvíli zmohla, bol výbuch smiechu. Ostatní vedúci postávali v úzadí a smiali sa z nečakaného spôsobu predstavenia sa. Iboo prelomil ľady. Fráza „Hi, I am Iboo from Senegal !“ s jemu príznačným prízvukom sa niesla táborom celé leto a na prekvapenie sa nestala klišé. Večer sa všetci zišli v jedálni. Po privítacej reči riaditeľa tábora Jackie a Nemky Ruth, pravej ruky Jackie, sme dokončili zoznamovanie. Iboo vytiahol africké tamtamy a začala sa show. Večer bol úžasný. Únava nás poniektorých odstavila. 48 hodín na nohách, nové dojmy. V jednej z hier úvodného večera každý demonštroval gesto, ktoré ho v prvý deň vystihuje. Spontánne som preniesla ruky k spánkom a naznačila, že je čas ísť spať. Vyprevádzal na smiech. Všetky chaty mali mená. Foster, Hollow, Seebee, Wigwams. Prvú noc som strávila v chate Ida. Každý ďalší nový turnus v novej chate. Kočovali sme s kozmetikou v jednej a skrčeným postel'ným prádlom v druhej ruke pred nástupom na nočné smeny. V očakávaní prvého dňa v tábore sme zaspali, prerušovaní nočnými monológmi Austrálčanky Karleen.

Natália Ostrovská

JÚN PATRÍ DEŤOM

Zasmejte sa spolu s nami nad odkazmi zo žiackych knižiek

- *Na hodine dejepisu schválne uvádza iné dátumy.*
- *Váš syn nevhodne dokazuje svoju silu na pracovnej výchove tým, že dievčatám priťahuje zveráky.*
- *Pozera sa na mňa cez zelené priesvitné pravítko a smeje sa mi, že som zelený.*
- *Bez povolenia padá zo stoličky.*
- *Bez vyzvania vybrala na hodine telesnej výchovy kozy a celá trieda cez ne skákala.*
- *Napovedá nedovoleným spôsobom.*
- *Bije spolužiačku dáždnikom, pričom nie je jeho.*
- *Zjedla pomôcky na výtvarnú výchovu.*
- *Nepíše si,- čo hovorím, píše iba to, čo potrebuje.*
- *Plul na schodoch na nižšie postaveného učiteľa vyššieho ročníka, čím znížil vážnosť.*
- *Svojím spevom úmyselne rušil hodinu spevu.*
- *Počas písomky vnucuje spolužiačke správne odpovede.*
- *Rozbil okno a vyhováral sa, že nemôže dýchať.*

Domov (očami – nást'ročných)

Skúsili ste sa niekedy zamyslieť nad slovom DOMOV? Nad tým, čo to slovo naozaj znamená? Domov. To nie je iba prázdne slovo pozostávajúce z piatich prostých písmen, ale je to slovo, ktoré v sebe skrýva neuveriteľné množstvo nehy, toľko nevysloviteľného čara. Ak sa stretnete s človekom, ktorý s radosťou a veľkým nadšením povie: „Kúpil som si dom! Kúpil som si miesto, kde budem žiť so svojimi blízkymi, kde budeme spolu šťastní. Už mám svoj domov!“ Tento človek si ešte neuvedomuje, že si kúpil iba chladné biele múry, ktoré sú iba schránkou, kde sa môže skryť pred problémami vonkajšieho sveta. Asi si neuvedomuje, že domov sa nevytvorí zo dňa na deň, že domov je dlhodobá tvorba. Aby sme mohli nadobudnúť ten pravý pocit domova, treba nám čosi viac. Je to rodina. Tá rozjasňuje celý domov a človek je hneď šťastnejší. Myslím si, že rodina tvorí jadro a všetko ostatné je iba akýsi obal. Rodina dodáva pocit radosti. Človek, ktorý žije rodinou a pre rodinu, prispieva k spokojnosti prikladajúcim polienkom a podieľa sa na vytváraní tepla, ktoré vyžaruje z rodinného krbu.

Martina K.

Každý domov je niečím špecifický, je iný, svojský. Až teraz si uvedomuje, že vytvárať bezchybný a šťastný domov musím aj ja.

Pavol K.

Náš domov naozaj nie je hotový, nedá sa dokončiť. Vždy doň vkladáme niečo z lásky, či je to hmotná, alebo nehmotná vec. Základom dobrého domova sú vzťahy medzi ľuďmi, ktorí žijú veľa nás a s nami. Všade dobre, doma najlepšie.

Miroslava B.

Domov, to nie sú 4 steny okolo mňa, ale niekto, komu sa môžem zdôveriť s niečím, čo ma trápi. Niekto, o koho sa môžem oprieť. Miesto, kde hľadám svoje východisko v niektorých momentoch života. Bez skutočného domova by som bol bezradný.

Lukáš P.

Môj domov nie je síce dokonalý, ale je to môj domov. Je sídlom radosti, šťastia, môjho prežitého detstva. Je to miesto, kde sa moje srdce cíti najlepšie. Ťažko slovami opísať, čo mi dáva. Dodáva mi veľkú energiu a chuť žiť.

Tomáš T.

Dobré vzťahy sú základom domova. Vytvoriť si takéto vzťahy môžeme, iba ak sa k ľuďom okolo nás správame milo a úprimne.

Adrián J.

Domov nie je nikdy dokonalý, preto ho treba stále zlepšovať a zdokonaľovať. Je to súputník nášho šťastia. Križovatka rôznych vzťahov.

Matej S.

Doma sa cítime bezpečne a šťastne. Môžeme sa v pokoji porozprávať, dobre sa zabaviť, ale aj pomôcť pri práci.

Viktor T.

Domov je potrebný. Treba ho neustále dotvárať. Malo by to byť hlavne dobrými vzťahmi medzi ľuďmi, ktorí domov tvoria. Pomáhať si navzájom, rešpektovať a tolerovať sa. A popri tom aj riešiť ťažké problémy, ktoré viem, že spoločnými silami vyriešime. Ľudia, ktorí tvoria domov, by si mali dôverovať.

Tolerovať sa a učiť sa na chybách druhých. Niekedy je dobré, ak sa poučíme na vlastných chybách, ale nie vo veľkých veciach. Keď sa človek popáli, nedá sa to vrátiť. Vo veľkej veci by to mohlo zničiť ďalšiu časť života. Je to nebezpečné.

Anna M.

Mám rada všetkých, ktorí tvoria môj domov, bez nich si neviem svoj život predstaviť. Starí rodičia mi vždy pomáhajú a ja si to vážim a snažím sa im za všetko, čo pre mňa urobili, odvd'ačiť.

Helenka N.

Čo znamená slovo domov pre mňa? Je to miesto, kde sa cítim *skvele* a som tu šťastná s blízkymi ľuďmi. Keď celý svet sa mi rúca pred mojimi očami, stačí prísť domov, kde sa všetko napraví a opäť vidím svet ružovejšie. Stačí, ak sa porozprávam s rodičmi a všetko, čo som nechápala, zrazu pochopím. Tak to u nás funguje.

Katarína D.

Láska, neha, radosť, skromnosť, harmónia, súdržnosť – to je domov.

Veronika Ch.

Mali by v ňom byť ľudia, ktorí sa podržia, pomáhajú si navzájom. Všetkým musí záležať na tom, aby to fungovalo. Domov je ochranný štít pred všetkým.

Matúš Č.

Každý má taký domov, aký si vytvorí. Domov tvoria všetci naši blízki, ľudia, ktorí nás ľúbia a ktorým na nás záleží, rodina a priatelia. Pocit istoty bez akýchkoľvek lží odvodov, to je ozajstný domov.

Lenka S.

Moja rodina si aj pre mňa vytrpela. Lebo nikto nie je dokonalý, každý má chyby. Tolerancia. Viera, dôvera, láska spája a zblížuje ľudí, zohrieva pri srdci.

Slavomíra H.

Neviem, či ste niekedy skúsili premýšľať o domove. Kvalite domova však určite takéto úvahy prospievajú. V čím mladšom veku si členovia podobné otázky položia, tým v kvalitnejšom domove budú žiť.

V septembri 2006 bude v Giraltovciach otvorené

Regionálne stredisko pre občanov so zdravotným postihnutím

Fond sociálneho rozvoja v Bardejove schválil v minulom mesiaci projekt vypracovaný Mestom Giraltovce na vznik Regionálneho strediska pre občanov zdravotným postihnutím a podporil ho finančnou čiastkou 560 000,- Sk. Na základe schváleného projektu sa v období jún – august 2006 začne s rekonštrukciou jedného z pavilónov materskej škôlky v Giraltovciach.

Terajšie priestory zložené zo 4 skladov, pracovne, sušiarne, 2 presklených lodžii a chodby, ktoré už dnes neslúžia svojmu pôvodnému účelu a nie sú takmer využívané, budú rekonštrukciou upravené tak, aby vznikli dve miestnosti – triedy, spoločenská miestnosť v kombinácii s telocvičňou, kancelária a sociálne zariadenie. Cieľom očakávaných zmien je vytvoriť vyhovujúce priestory, aby sa v nich mohli realizovať výchovné, vzdelávacie, voľnočasové aktivity, organizovať kultúrno-spoločenské akcie pre občanov so zdravotným postihnutím všetkých vekových kategórií.

Mesto Giraltovce realizáciou tohto projektu sleduje:

1. Zrekonštruovať dnes už nevyužívané priestory časti budovy bývalej materskej škôlky, ktoré sa nachádzajú jednak v centre mesta, jednak v budove, kde sa realizuje výchovno-vzdelávací proces základnej školy a voľnočasové aktivity Centra voľného času, na bezbariérové priestory, kde okrem DSS a NÚP v Giraltovciach ani jedna z ďalších inštitúcií podobné nemá,
2. odstrániť problém DSS, ŠZŠ a ZŠ s nedostatkom priestorov na výchovnovzdelávaciu a mimoškolskú činnosť, a zároveň, rekonštrukciou dané priestory budovy prispôbiť špecifickým potrebám práce so zdravotne postihnutými občanmi (napr. s autistami a vozičkármi),
3. vytvoriť priestor na koordinovanú prácu inštitúcií, ktoré pracujú so zdravotne postihnutými deťmi a mládežou, zároveň dať impulz na začatie spolupráce s ďalšími inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktoré majú o ňu záujem, a začať s vytváraním spoločných mimotriednych a mimoškolských výchovných aktivít ako vhodného priestoru na spoločné pôsobenie postihnutých a nepostihnutých žiakov a mládeže s cieľom zabezpečenia lepšej pripravenosti zdravotne postihnutých detí a mládeže v procese zaradenia sa do života spoločnosti, aby dosiahli čo najvyšší stupeň socializácie vzhľadom na svoje možnosti,
4. vytvoriť priestor na rozšírenie sortimentu aktivít práce s občanmi zdravotne postihnutými (besedy, odborné prednášky, konzultácie so psychológom, špeciálnym pedagógom, doškoľovacia činnosť pre ľudí pracujúcich s občanmi zdravotne postihnutými príprava špeciálnych vyučujúcich a výchovných programov, informačná činnosť)
5. cestou písania projektov vytvorenie nových pracovných miest.

Projekt vytvorenia Regionálneho strediska pre občanov so zdravotným postihnutím je najlepším podaným projektom v tomto roku v rámci Svidníckeho a Bardejovského okresu. Nečudo, že Fond sociálneho rozvoja ho podporil až do výšky 81% z celkovej nákladov potrebných na realizáciu tohto projektu. Ako nám povedal primátor Mesta Giraltovce Ján Rubis, citujem: „Úspešnosť tohto projektu nespočíva v samotnej rekonštrukcii jedného z pavilónu bývalej materskej škôlky, ale v činnosti, ktorá by sa mala od septembra začať v týchto upravených priestoroch“.

My len na záver dodávame, že Fond sociálneho rozvoja bol zriadený Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako štátna rozpočtová organizácia za účelom rozvoja a podpory politik aktívneho trhu práce s cieľom odstraňovania nezamestnanosti a jej príčin, podpory prevencie pred ohrozením dlhodobej nezamestnanosti a podpory skupín dlhodobo vystavených sociálnemu vylúčeniu a skupín znevýhodnených pri vstupe na trh práce. Tieto ciele sú uskutočňované formou poskytovania grantov z finančných prostriedkov Európskeho spoločenstva a iných zdrojov a realizáciou programov v oblasti zamestnanosti s cieľom zlepšiť možnosti zamestnávania skupín osobitne ohrozených sociálnou exklúziou a vytvorenie inkluzívneho trhu práce.

(príspevok bol 23.05.2006 odovysielaný v NEV SRo v Košiciach)

Stredné odborné učilište lesnícke Sigord otvára svoju triedu v Giraltovciach

V novom školskom roku 2006/2007, to znamená 1. septembra, bude v Giraltovciach otvorená naša elokovaná trieda Stredného odborného učilišťa lesníckeho Sigord. Vytvorenie tejto triedy v Giraltovciach vyvolal záujem žiakov z Giraltoviec, Marhane a Lascova. Do konca mája tohto roku podalo prihlášku na naše učilište 18 žiakov, z ktorých budú vytvorené dve skupiny, jedna sa bude učiť v odbore lesná výroba, druhá v odbore výroba konfekcie. Aj napriek tomu, že tieto odbory sú prevažne určené pre deviatakov s horšími vyučovacími výsledkami, tiež pre žiakov, ktorí absentujú na vyučovaní, snažia sa vyhýbať škole, dôsledkom čoho často býva, že základné vzdelanie končia v nižšom ako deviatom ročníku, neznamená to, že pri dobrých vyučovacích výsledkoch nemôžu tí lepší po roku prestúpiť na trojročné, resp. na štvorročné štúdium s maturitou

v kmeňovej škole na Sigorde. Naše vedenie školy na Sigorde v prípade záujmu je ochotné o dva roky otvoriť aj ďalšie odbory v Giraltovcich, záleží len od záujmu a počtu prihlásených žiakov na daný odbor.

Projekt vytvorenia elokovanej triedy Stredného odborného učilišťa lesníckeho Sigord v Giraltovcich má veľký význam pre obidve strany. Pre žiakov a rodičov predovšetkým ten, že žiaci majú v mieste svojho bydliska, a nemusia platiť za internát alebo platiť cestovné, pre Mesto Giraltovec vytvorenie nových pracovných miest v Giraltovcich a v jeho okolí.

Najväčšie poďakovanie za úspešnú realizáciu toho projektu v Giraltovcich patrí predovšetkým primátorovi Mesta Giraltovec J. Rubisovi, ktorý bol takpovediac hnacím motorom tohto projektu v Giraltovcich, poskytol zrekonštruované priestory pre danú triedu a s ktorým, okrem iného, koncom tohto mesiaca máme podpísať dohodu o spolupráci, ďalej riaditeľovi ZŠ v Marhani Mgr. J. Polčovi a taktiež p. Kláre Orgovánovej, ktorá okrem iného poskytla pre tento projekt v Giraltovcich 15 šijacích strojov.

PhDr. Ján Čurpek
Riaditeľ SOU lesníckeho Sigord

Matka a láska

Narodenie malého človeka, toho úžasného zázraku prírody, robí zo ženu matku. Už od útleho veku dieťaťa môžeme pozorovať cit matky, ktorý je taký krásny, nadpozemský, že sa to slovami nedá opísať. Matkina láska dieťa hreje na srdci, nech je kdekoľvek na zemi, vždy spomína na detstvo plné lásky mamy. Skôr či neskôr dieťa odíde z domu ako vtáčik z hniezda, no nikdy neodíde od svojej mamky úplne. Priletí vždy, keď pocíti krivdu a nebude si vedieť poradiť. Zájde domov k matke, keď mu bude smutno, keď potrebuje cítiť, že ho niekto na tomto svete potrebuje a ľúbi. Každý deň vo svojom máme myslieť na vďačnosť svojej mamke, svojim rodičom.

Už dávno povedal múdry človek – E. De Amicis: „Jedine dvoje rúk na svete si zaslúži, aby si ich bozkával „Ruky otce“, ktoré na teba pracujú, a ruky matkine, ktoré Ťa vychovali.“

A preto sme Deň matiek v našom meste oslávili v druhú májovú nedeľu slávnostnou akadémiou. Krásnu kyticu v podobe kultúrneho programu uvili mamkám, babičkám a všetkým prítomným deti z MŠ, ZŠ, SZŠ a CVČ. S láskou a vďakou ho spoločne so svojimi učiteľkami a vedúcimi pripravovali a on bol prehriaty teplým a milým slovom, láskou a úctou pre tie najdôležitejšie v našom živote, naše mamky. Ľubozvučné slová vo veršikoch či v piesňach

pohladili srdcia všetkým mamkám, rytmické, ľudové a rómske tance zase rozihrali žilky nielen deťom, ale aj dospelým. S pozdravom prišiel medzi nás pán primátor Ján Rubis, , ktorý svoje slová vďaka zavŕšil krásnou kyticou kvetov. Daroval ju p. Márii Jurčovej, ktorá v týchto dňoch oslávila krásne životné jubileum.

Gestom tohto podujatia bolo CVC, preto jeho riaditeľ na záver odovzdal kytičku bielych klinčekov jednej z prítomných matiek p. Anne Cvelihárovej, ktorú všetci poznáme ako bývalú veľmi úslužnú a prívetivú predavačku.

V závere programu sme sa rozlúčili týmto pekným veršom: V znamení svietiaceho srdca, aké prekrásne je matkou byť, pritúliť dieťa na prsia a dať mu nový život piť. S úzkosťou chrániť sladký detský spánok, pred vetrom brániť a privolať iba vánok.

Helena Sušinková

CVC

Obnova cností slovenského vidieka

„Práca a príjmy z nej prídu za vami, nemusíte cestovať stovky kilometrov, opúšťať rodiny a svoje domovy. Skúste to s našou pomocou!“ oslovujú tvorcovia projektu učiteľov, ktorým hrozí nezamestnanosť, absolventov, ktorých škola nepripravila na nezamestnanosť a ľudí, ktorí zostali doma a trpezlivo čakajú, že im ktosi ponúkne príležitosť na slušný život.

Naučiť ľudí, ako využívať vlastný dom, pole, záhradu, sad, park, obec s obrovským bohatstvom ľudského umu a zručnosti je poslaním projektu Facilitácia miestnych lídrov rozvoja vidieckeho turizmu. Nezisková organizácia Vidiek z Giraltovcie a Technická univerzita z Košíc chcú ukázať obyvateľom mikroregióny Topoľa, Radomsko-makovický a ..... v okolí Giraltovcie, ako zúžitkovať spomínané hodnoty a pretvoriť ich do príjmov. Príležitosti z projektu, financovaného z Európskeho sociálneho fondu, sú určené občanom, ktorí sa nechcú uspokojiť s pózou trpiaceho nezamestnaného, prípadne obávajúceho sa straty zamestnania.

Ak nájdete v sebe silu a zapojíte sa do „facilitácie“, absolvujete dvojmesačné teoretické vzdelávanie, končiace testom a obhajobou podnikateľského zámeru. Na záverečnom seminári si absolventi vytvoria spoločnosť a prostredníctvom nej budú ešte rok pôsobiť v oživovaní mikroregiónu. Každá aktivita bude veľmi úzko prepojená s činnosťou obecných a mestských úradov, združení obcí, prípadne iných mimovládnych organizácií.

Pretože cestovný ruch vo vidieckom prostredí je vyhľadávanou formou rekreácie a najkreatívnejším spôsobom oddychu, absolventi sa naučia prijímať cudzích ľudí vo svojom dome ako vzácných hostí. Ved' poskytovať služby hosťovi odjakživa ctilo slovenský vidiek, stačí iba tradíciu pohostinstva obnoviť.

Emília FILOVÁ

Informácie a kontakty:

Ing. Ľubomír FILO – koordinátor projektu

Vidiek. n.o., Kpt. Nálepku 121, 087 01 Giraltovcie

Tel./fax: 054/732 29 14

VŠELIČO O ČAJI

Nikto nám nepovie jediný správny spôsob prípravy čaju. Napriek tomu však existujú určité všeobecné pravdy: vodu neprevaríme, len ju prevedieme do varu. Nemala by byť príliš mineralizovaná. Najideálnejšie sú čajníky keramické, hlinené, sklenené.

Čierny čaj: Zalievame vriacou vodou a lúhujeme maximálne 5 minút. Ak tento limit nedodržíme, uvoľní sa doň veľa trieslovín a čaj zhorkne. Čierny čaj je ťažký na žalúdok. Môžeme ho piť ako Angličania s mliekom. Mlieko zohrejeme, nalejeme do tretiny šálky a až potom dolejeme teplým čajom.

Ovocný čaj: Zalievame ho vriacou vodou a lúhujeme najviac 3 minúty. Ak ho necháme močiť dlhšie, chutnejší nebude.

Zelený čaj: Zalievame ho teplou vodou. V rýchlovarnej kanvici necháme vodu prevrieť a pár minút odstáť, potom zalejeme čaj. Ráno lúhujeme 8 minút, aby nás prebral, pred spaním 4 minúty.

Čínsky čaj: Zalievame ho teplou vodou teplou 80 stupňov, podobne ako zelený čaj. Lúhujeme ho 2 až 3 minúty.

Japonský čaj: Zalievame sa ešte chladnejšou vodou ako čínsky čaj. Voda musí mať 60 až 70 stupňov, čo je približne 5 minút po zovretí. Lúhujeme krátko, iba 1,5 až 3 minúty.

Biely čaj: Zalievame vodou teplou 70 stupňov. Lúhujeme ho iba 2-3 minúty, lebo veľmi rýchlo zhorkne.

Najstarším čajom na svete je vraj čínsky čaj Puerh vypestovaný v provincii Yunan. Patrí medzi čierne čaje, má výraznú zemitú chuť, no popularitu si získal najmä preto, že je priam zázračným „požieračom“ tuku, významne znižuje hladinu cholesterolu, rozširuje cievy, znižuje krvný tlak a chráni organizmus proti stresu.

Tradičný čaj o piatej zaviedla v Anglicku v roku 1850 Anna XVII, vojvodkyňa z Bedfordu. Pravým dôvodom nebola túžba posedieť a porozprávať sa s priateľmi, ale utíšiť pocit hladu medzi obedom a večerou.

Pridávanie citróna do čaju je pôvodne pruský spôsob. V Anglicku ho zaviedla najstaršia dcéra kráľovnej Viktórie, ktorá bola vydatá za pruského cisára.

M. Gazdičová

ZÁHRADKÁSKE OKIENKO

V júni začína leto, nastanú najdlhšie, no nie najteplejšie dni v roku. Pre záhradkára, ktorý bol vyťažovaný výsadbami na začiatku roka, je to krátke obdobie oddychu pred letnými mesiacmi, kedy začína hlavný zber plodín a spracovanie úrody. Venujeme sa ošetrovaniu rastlín, odstraňovaniu burín, zavlažovaniu, kypreniu pôdy. Prvé zbery ovocia a zeleniny potešia úrodou, ale aj potrápia spracovaním.

Jún môže byť chladný a daždivý alebo teplý a suchý. To určuje, či budeme bojovať s burinou, alebo usilovne zavlažovať. Nezaobídeme sa bez opakovanej okopávky, ktorá rozruší (kôru) prísušok na povrchu pôdy. V júni môžeme vysádzať dreviny a trvalky z nádob, ktoré sme nestihli v skorej jari. Na voľné hriadky môžeme vysiať faceliu, ktorá bráni vyrastať

burine a môže nakoniec slúžiť ako zelené hnojenie. Môžeme pozorovať slabý rast a žltnutie petržlenu i kôpru, ktoré sú citlivé na nedostatok živín a vzduchu v pôde. Je tam ešte potrebné striedanie plodín, ako sú petržlen, mrkva, zeler, paštrnák.

Rady na jún:

- Kvety na balkónoch polievame a prihnojujeme. Niektoré neznášajú priame slnko. Viacero kvetov vyžaduje odstraňovanie odkvitnutých kvetov.
- Trávnik popri pravidelnom kosení a zavlažovaní ošetríme proti burinám.
- Ukončíme výsadbu letničiek, na výsevnú hriadku vysievame dvojročky
- Koncom mesiaca vyberáme jarne cibuľoviny
- Prihnojujeme a v období sucha zavlažujeme ovocné dreviny.
- Po júnovom opade urobíme na jadrovinách prebierku plodov.
- Robíme letný Šittov rez marhúľ.
- Na zber v jeseni vysievame kríčkovú fazuľu, červenú repu, skorú mrkvu, vysádzame hlúboviny.
- Vylamujeme výhonky z pazúch na rajčiakoch a výhonky vyvážujeme.
- Vykonávame chemickú ochranu podľa signalizácie, zemiakov, paradajok a uhoriek. Ošetrujeme ich proti plesniam. Zemiaky aj proti pásavke zemiakovej.

Lubomír Krupa

Patrí im jún

1. 6. – Medzinárodný deň detí
2. 6. 1826 – narodil sa v Senici Viliam Pauliny - Tóth, spisovateľ, novinár, redaktor, politik, kultúrnoosvetový činiteľ – 180. VÝROČIE NARODENIA
3. 6. - Zoslanie Ducha Svätého – Turíce.
4. 6. -Svetový deň životného prostredia.
5. – 7. 6 1861 sa v Martine za účasti okolo 5000 ľudí konalo národné zhromaždenie, ktoré prijalo Memorandum národa slovenského. Dokument zahŕňal štátoprávne i politické požiadavky Slovákov vyplývajúce z národných snažení posledných desaťročí. Memorandum žiadalo uznanie Slovákov za osobitý národ a vytvorenie autonómneho hornouhorského Slovenského okolia Na tomto území malo byť slovakizované školstvo, súdnictvo i štátna správa a mala byť zabezpečená národnostná sloboda.

11. 6. 1911 - narodil sa v Prahe Jozef Budský(zomrel 31. 1. 1989 v Bratislave), režisér, herec. V rokoch 1938-1976 pôsobil ako herec, umelecký vedúci a režisér činohry SND a v rokoch 1950-1976 tiež ako pedagóg na VŠMU v Bratislave.

15. 6. - Božie Telo

21. 6. 1624 - zomrel v Prahe Ján Jesenský-Jessenius – lekár chirurg, anatóm, vzdelanec – 385. VÝROČIE ÚMRTIA.

21. 6. 1846 narodil sa v Rimavskej Pile Ján Vansa, kultúrny a ľudovýchovný pracovník – 160. VÝROČIE NARODENIA

23. 6. - Najsvätejšie Srdce Ježišovo.

23. 6. 1811 zomrel v Bratislave Ján Matej Korabinský (nar. 23. 2. 1740 v Prešove), geograf, historik. Študoval prírodné vedy v Rintelne. Bol vychovávateľom, pedagógom na ev. lýceu, pracovníkom vydavateľstva u M. Landerera v Bratislave.

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Milana Juhasa

Radovana Bikára

Róberta Tancoša

Lukáša Vasička

Klaudiu Kurečajovú

Sofiu Packovú

V mesiaci jún svoje životné jubileá oslávia jubilanti:

Božena Kmecová 50

Mária Zorská 50

Božena Pavúková 50

Juraj Kopecký 50

Jozef Jánoško 50

Kveta Kurejová 55

Dušan Kurej 55

Mária Hliboká 60

Tomáš Mital' 60

Vladimír Šamko 60

Helena Ciganová 55

Irena Jurčová 55

Juraj Ondusko 65

Martin Cihoň 70

Ján Červík 80

Manželstvo uzavreli

Jaroslav Breniš — Miroslava Gdovinová

Giraltovce Hankovce

Martin Dužda — Iveta Horvátová

Giraltovce Hanušovce n/T

Štefan Tancoš — Blažena Kurečajová

Hlinné Giraltovce

Vážení jubilanti, ak si neprajete, aby sme Vaše jubileum uverejňovali v rubrike ZPOZ v našom Spravodajcovi, oznámte to v našej redakcii vopred.

ŠPORT

Slovan stále žije!

Futbalové súťaže vo východoslovenskom regióne sa neúprosne blížia k svojmu záveru. Aj tretia futbalová liga sľubuje neúprosny boj o postup, ale aj o zostup až do záverečného kola. O postup do prvej futbalovej ligy budú bojovať Stropkov a rezerva Košíc. Ďalších päť mužstiev v tabuľke podľa umiestnenia sa stane účastníkmi novej II. futbalovej ligy. Najbližšie do tejto súťaže má Vranov, Trebišov, Stará Ľubovňa, jeden zo spomínaných klubov, ktoré bojujú o prvenstvo. K nim by sa mala priradiť Sp. Nová Ves alebo rezerva Prešova. Zaujímavé to bude aj na konci tabuľky. K najviac ohrozeným Svidníku a Giraltovciam pribudla aj Nižná Myšľa. Je potešiteľné, že futbalisti MFK Slovan stále miešajú karty a reálne „žijú“ v boji o udržanie v najvyššej regionálnej súťaži. K tomu určite prispela aj ich zlepšená výkonnosť v mesiaci máj. V každom zápase hrali s veľkou bojovnosťou a nasadením a dojem z ich vystúpení bol dobrý. Navyše na domácom ihrisku hostili dvoch veľmi silných súperov. Rezervy Košíc a Prešova sú veľkým

sústom aj pre kvalitnejšie mužstvá, ako sú Giraltovce. Aj keď s Košicami sa nepodarilo bodovať, bod z tohto zápasu by bol zaslúžený. Cenné víťazstvo sa zrodilo proti Prešovu a aj výkon bol veľmi sľubný. Radostné je konštatovanie, že aj na ihriskách súperov dokázali Giraltovčania získať po bode. Veď bodovať v Turni sa nepodarí každý deň a navyše mužstvo už prehrávalo 0:2. Derby zápas v Bardejove mal osobitnú príchuť. Spomienky na slávne zápasy z minulosti ostali už len nostalgiou. Málo divákov bolo svedkami urputného boja Slovana o udržanie a po sympatickom výkone tento nakoniec len remizoval 1:1, keď vlastne stratil ďalšie dva body. Šance Vojtu si doslova pýtali gól a Giraltovčanov výrazne poškodil aj hlavný rozhodca. Východisková pozícia Giraltovciac tri kolá pred koncom je nádejná. Jednobodový náskok pred Svidníkom je nádejný, avšak v posledných troch zápasoch ho nesmú premrhať. Pre fanúšikov Slovana prinášame program posledných zápasov všetkých ohrozených mužstiev.

Nižná Myšľa: Giraltovce/v/ Trebišov /d/ Svidník /v/
Giraltovce : Nižná Myšľa/d/ Vranov /v/ V. Šariš /d/
Svidník : Prešov B/d/ Bardejov /v/ N. Myšľa /d/

MVDr. Miroslav Deutsch

VÝSLEDKY

Starší dorast

Slovan - Lok. Košice 1:1 góly: Digoň
Košice „C“ - Slovan 3:3 góly: Digoň 2, Keresteš
Slovan - St. Lubovňa 4:1 góly: Digoň 2, Keresteš
Košická N/Ves - Slovan 0:5 góly: Digoň 3, Lukáč, P.Čuška
Slovan – Kežmarok 4:0 góly: Digoň, Keresteš, Lukáč, Grela

Mladší dorast

Slovan – Lok. Košice 3:0 góly: Dvorský, Štinčík
Košice „C“ - Slovan 2:0
Slovan - St. Lubovňa 1:3 góly: M.Partila
Koš. N/Ves - Slovan 3:1 góly: Štinčík
Slovan - Kežmarok 5:0 góly: Breja, Kočiš Dvorský, Hajgajda, Čabala

Starší žiaci

Slovan – Čierne 5:1
Snina - Slovan 1:7
Slovan - Strážske 3:1
Trebišov – Slovan 0:1

Mladší žiaci

Slovan – Čierne 6:1

Snina - Slovan 1:1

Slovan – Strážske 3:0

Trebišov – Slovan 1:2

Miroslav Dvorský

VYTIAHNUTÉ Z ARCHÍVU

Napodobnil otca

V treťoligovom zápase Bardejov – Giraltovce patril medzi najlepších hráčov Slovana Lukáš Vojta a bol aj autorom jediného gólu Giraltovciac. Zaujímavosťou je, že pred dvadsiatimi rokmi v stretnutí tých istých súperov v II. SNL zaznamenal jediný a víťazný úspech Slovana jeho otec Jozef Vojta, a tak Giraltovce dosiahli historické víťazstvo v Bardejove. J. Vojta bol aj najlepším strelcom celej súťaže a pikantériou bolo, že na lavičkách sedeli tréneri, ktorí prvé kroky svojho trénerskeho remesla urobili v Slovane Giraltovce. Bardejov viedol Igor Novák, Giraltovčanov Jozef Bubenko.

Brali im trénerov

Počas pôsobenia v II. SNL sa v Giraltovciach robil futbal na vysokej úrovni. Giraltovce boli akceptované na SFZ v Bratislave a rešpektované na celom Slovensku. Výsledky, ako aj samostatná činnosť oddielu vzbudzovali obdiv, ale aj závisť. Nečudo, že vtedajším futbalovým aj okresným funkcionárom v Bardejove sa zapáčili giraltovskí tréneri. Ako prvý pôsobil v Bardejove Igor Novák, potom ho nasledoval Vladimír Rusnák a celé dielo s giraltovským rukopisom dokončil Jozef Bubenko. K tomu treba pripomenúť, že duša giraltovského futbalu Milan Varganin sa stal najdôležitejšou súčiastkou rozbehnutého bardejovského stroja.

Do tretice 1:1

Počas spoločného súperenia Bardejova a Giraltovciac sa v troch zápasoch hralo o udržanie sa v súťaži. Zaujímavosťou je skutočnosť, že všetky tri skončili výsledkom 1:1. Ten prvý v ročníku 1984/85 v Giraltovciach. Autorom gólu bol v 88. minúte J. Vojta, ale hostia „vydolovali“ záchranu ešte v 89. minúte Bubenkom. Druhý duel sa hral v poslednom kole ročníka 1986/87. Stretnutie sa hralo v Kračúnovciach a skončilo remízou 1:1. Opäť nerozhodný výsledok stačil Bardejovu na žiadané umiestnenie. V oboch prípadoch remíza vyhovovala Bardejovu. V poslednej májovej sobote roku 2006 sa zrodil v Bardejove opäť nerozhodný výsledok 1:1. To, či bude stačiť Giraltovciam na záchranu v III. lige, ukáza už najbližšie dni.

Z REDAKČNÉHO STOLA

Redakčnú radu potešila skutočnosť, že naše mestské médium – Spravodajcu sledujú aj v iných mestečkách, napr. v neďalekých Hanušovciach. Minule sme dostali podnetný list, hodnotiaci náš mesačník, ktorý podľa pisateľa je obohacujúcim prvkom v živote mesta, mapuje život ľudí dnes i v minulosti. Autora listu zvlášť zaujali príspevky národopisného charakteru, spomienky rodákov, ľudí žijúcich mimo mesta i Slovenska. Poskytol nám aj mnohé zaujímavé podnety do ďalšej práce, za čo mu aj touto cestou ďakujeme. Keďže nevieme, či by si želal uverejnenie svojho listu, uvádzame len jeho iniciálky (J.Č.) Tešíme sa aj, že sme si v Hanušovciach získali iného stáleho čitateľa, ktorý si písomne objednal náš časopis.

Redakcia

Ordinačné hodiny ambulancií Polikliniky Gíraltovce ILB, s. r. o., Fučíkova 371

Praktická ambulancia pre dospelých	Dr. Maťaš	Pondelok-piatok 054/7781287	7 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰
Kožná ambulancia	Dr. Stracenská	utorok 054/7322292	8 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰
Gynekologická ambulancia	Dr. Stošeková Dr. Gerženi Dr. Ľuník	pondelok streda piatok 054/7322292	8 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰
Interná ambulancia	Dr. Slivka	štvrtok 054/7322292	8 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰
Diabetologická-interná ambulancia	Dr. Vašková	utorok 054/7322292	8 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰
Ambulancia klinickej psychológie	Dr. Mosejová	piatok 054/7322292	8 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰

INZERCIA

ELEKTROPRÁČE KRUL

ponúka servis

automatických práčok, elektrických motorov,
elektrických spotrebičov.

Kontakt:

054/7322495

0908/310181

Adresa: Peter Krul

Mlynská 5

087 01 Giraltovce